

Not: Mezarlık vasıflı taşınmazın devir, tescil işlemleri hk

T.C.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı :14399437/11578969

03/02/2025

Konu : Görüş (Taşınmazın cins değişikliği hk.)

..... ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 08.01.2025 tarihli ve E-59525958-750-00003972427 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda özetle, Üniversiteniz Yerleşkesi için parselasyon çalışmalarının yapıldığı; muhtelif parsellerin tapu kayıtlarında *mezar-türbe* ile *park ve mezarlık* şerhlerinin bulunduğu; ancak, söz konusu parsellerde cins tashihi işlemlerinin yapılmak istenildiği belirtilerek, Mezarlık Yerlerinin İnşası ile Cenaze Nakil ve Defin İşlemleri Hakkında Yönetmeliğin "*Yürütme*" başlıklı 45 inci maddesinde yer alan "*Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Şehircilik Bakanı ve Sağlık Bakanı birlikte yürütür.*" hükmü uyarınca konu hakkında Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere; 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 214 üncü maddesinde "*Fenni şartları ve vasıfları haiz olmayan ve sıhhi mahzurları görülen mevcut mezarlıklar hali üzerine terk olunarak yeni mezarlıklar ihdas ve tesis edilir.*" hükmü,

3998 Sayılı Mezarlıkların Korunması Hakkında Kanununun "Mülkiyet" başlıklı 1 inci maddesinde; "*Devlet mezarlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü yönetimindeki tarihi mezarlıklar ile şehitlikler ve cemaatlere ait özel statüsü bulunan mezarlıklar hariç, umumi mezarlıkların mülkiyeti belediye bulunan yerlerde belediyelere, köylerde köy tüzelkişiliklerine aittir. Bu yerler satılamaz ve kazandırıcı zamanaşımı zilyedliği yolu ile iktisap edilemez.*" hükmü,

Mezkûr Kanununun "Korunma" başlıklı 2 nci maddesinde; "*Mezarlıklar ve şehitlikler ile mezarlar bozulamaz, tahrip edilemez ve kirletilemez. Bu yerler imar mevzuatı ile veya başka herhangi bir şekilde park, bahçe, meydan, otopark, çocuk parkı, yeşil alan gibi sahalar olarak ayrılamaz ve asli gayesi dışında hiç bir amaç için kullanılamaz. Yol geçme zorunluluğu bulunduğu Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca kabul edilen mezarlıklar veya bölümleri bu hükmün dışındadır.*" hükmü,

Mezarlık Yerlerinin İnşası ile Cenaze Nakil ve Defin İşlemleri Hakkında Yönetmeliğin "Mezarlık yerinin seçimi" başlıklı 5 inci maddesinde; "*(1) Mezarlık olarak seçilecek alanın, hakim rüzgarların ve akarsuların yerleşim yerinden gittiği yönde ve ulaşım yolları ile münasebeti kolay olan yerlerde olması zorunludur. Çukur veya bataklıklara ve su birikintilerinin olduğu yerlere mezarlık yapılmaz. Bu hususta hafif meyilli düzlükler tercih edilir.*

(2) Toprağın jeolojik vasıfları, gömülecek cesetlerin ayrışmasına müsait, su ve havanın geçmesine izin verecek şekilde küçük taneli olmalıdır. Bu maksatla kumlu, az miktarda kireçle karışık topraklar uygundur." hükmü,

Mezkûr Yönetmeliğin "Mezarlık yeri seçimi komisyonu" başlıklı 6 nci maddesinde;

(1) Yeni kurulacak mezarlık alanlarının mezarlık olarak kullanımının uygun olup olmadığına, su kaynaklarına, yerleşim yerine ve insanların iskanına mahsus meskenlere mesafesine, hakim rüzgarın yönü, bölgenin coğrafi, jeolojik, meteorolojik şartları, arazi ve ulaşım imkanları gibi şartlar da göz önüne alınarak mezarlık yeri seçimi komisyonunun hazırlayacağı rapora göre il veya ilçe umumi hıfzıssıhha kurullarınca karar verilir.

(2) Mezarlık yeri seçimi için, il merkezindeki belediye ve köyler valiliğe, ilçeye bağlı belediye ve köyler ise bağlı oldukları kaymakamlığa müracaat ederler.

(3) İlde oluşturulacak komisyon; ilgili vali yardımcısının başkanlığında (Değişik ibare:RG-19/1/2013-28533) halk sağlığı müdürlüğü, il çevre ve şehircilik müdürlüğü, il müftülüğü, il bayındırlık ve iskân müdürlüğü, il kadaastro müdürlüğü, (Değişik ibare:RG-19/1/2013-28533) il gıda, tarım ve hayvancılık müdürlüğü ve mezarlık talebinde bulunan belediye veya köy tüzel kişiliği temsilcisinin katılımıyla oluşturulur.

(4) İlçede oluşturulacak komisyon; kaymakamın başkanlığında; (Değişik ibare:RG-19/1/2013-28533) toplum sağlığı merkezi, ilçe gıda, tarım ve hayvancılık müdürlüğü, ilçe müftülüğü, ilçe kadastro müdürlüğü temsilcileri ile (Değişik ibare:RG-19/1/2013-28533) il çevre ve şehircilik müdürlüğüne görevlendirilecek personel ve mezarlık talebinde bulunan belediye veya köy tüzel kişiliği temsilcisinin katılımıyla oluşturulur.

(5) Mezarlık olarak seçilecek alanın özelliklerine göre mülki amirce uygun görülecek diğer kurum temsilcileri veya teknik elemanlar da mezarlık yer seçimi komisyonuna dahil edilebilir. Komisyon, ihtiyaç duyarsa diğer kurumlardan da ek bilgi ve belge isteyebilir.

(6) Komisyon, yer tetkikini gerçekleştirdikten sonra raporunu hazırlayarak il veya ilçe umumi hıfzıssıhha kuruluna sunar. Umumi hıfzıssıhha kurulu, komisyonun raporuna göre teklif edilen alanın mezarlık yeri olarak kullanımının uygun olup olmadığına karar verir. Uygun görüş verilirse rapordaki mesafeler ile diğer konular belediyece imar plan notlarına işlenir. Muhtarlıklarca da karar defterlerinde kayıt altına alınır. Uygun görüş verilerek mezarlık yeri olarak seçilen alanlar, tapu tescili yapılmadan mezarlık olarak kullanılmaz.” hükmü,

“Mezarlıkların mülkiyeti” başlıklı 8 inci maddesinde;

“(1) Umumî mezarlıkların mülkiyeti belediye bulunan yerlerde belediyelere, köylerde ise köy tüzel kişiliklerine aittir. Bu yerler satılamaz ve kazandırıcı zamanaşımı zilyetliği yolu ile iktisap edilemez.

(2) Mezarlıklar ve şehitlikler ile mezarlar bozulamaz, tahrip edilemez ve kirletilemez. Bu yerler imar mevzuatı ile veya başka herhangi bir şekilde park, bahçe, meydan, otopark, çocuk parkı, yeşil alan gibi sahalar olarak ayrılamaz ve asli gayesi dışında hiçbir amaç için kullanılamaz. Yol geçme zorunluluğu bulunduğu İçişleri Bakanlığınca kabul edilen mezarlıklar veya bölümleri bu hükmün dışındadır. Mezarlık vasfı taşımayan mevcut mezarlıklar da mezarlık dışında başka hiç bir amaç için kullanılamaz.

...” hükmü;

“Mezarlık alanları tesis etmek” başlıklı 9 uncu maddesinde;

“(1) Mezarlık alanlarının, tesis edilmesi, işletilmesi, işlettirilmesi, düzenlenmesi, iyi bir halde muhafazası, etrafının hayvanların girmesine mani olacak şekilde uygun duvarla ve çitle çevrilmesi, duvarların bakımlı halde bulundurulması, güneşin girmesine ve hava cereyanına mani olmayacak tarzda ağaçlandırılması ve çiçeklendirilmesi, gerekli her türlü bakım, onarım ve temizliğinin yapılması büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerince, diğer yerlerde belediyeler ve köy muhtarlıklarınca sağlanır. İhtiyaca göre birden fazla mezarlık tesis edilebilir. Birbirine sınır olan köyler için ortak bir mezarlık yapılabilir.” hükmüne yer verilmektedir.

Buna göre yukarıdaki mevzuat hükümleri kapsamında;

I. Daha önce mezarlık olarak tespit edilmiş ve kullanılmış belediye mülkiyetinde bulunan umumi mezarlıkların asli gayesi dışında hiçbir amaç için kullanılamayacağı, devredilemeyeceği ve fenni şartları ile vasfının kaybı halinde dahi asli amacı dışında herhangi bir tasarrufa konu olmadan hali üzerine terk olunması gerektiği;

II. İlk defa mezarlık olarak belirlenmiş ve hiçbir şekilde defin işlemi yapılmamış alanlarda umumi mezarlık alanının vasfının değiştirilmesi ise başka bir taşınmazın mezarlık amacı ile kullanılmak üzere (gerekirse trampa yoluyla) belirlenerek;

- Mezarlık yer seçimi komisyonunun hazırlayacağı rapora göre il veya ilçe umumi hıfzıssıhha kurullarınca uygunluk kararı alınması,

- İmar planı değişikliklerinin yapılarak mezarlık yeri seçimi komisyonu raporunda yer alan mesafeler ile diğer konulara ilişkin tespit ve değerlendirmelerin belediyece imar plan notlarına işlenmesi,

- Belirlenen taşınmazın, her türlü sınırlama ve haciz, rehin, ipotek, mülkiyetin gayri ayni haklar, ihtiyati tedbir ve diğer her türlü takyidattan ari olarak ilgili belediyesi adına tapuda kayıt ve tescil işlemlerinin tamamlanması halinde yapılabileceği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür